

2015

ADEDE Archeologisch rapport 56.
Archeologische prospectie met ingreep in
de bodem te Kontich – Koningin
Astridlaan 85 (prov. Antwerpen).

DE SMAELE B.

PIETERS H.

ADEDE ARCHEOLOGISCH RAPPORT 56

Archeologische prospectie met
ingreep in de bodem te
Kontich – Koningin Astridlaan 85
(prov. Antwerpen).

DE SMAELE B., PIETERS H.

CUSTODIA REAL ESTATE

Colofon

Uitgever	ADEDE bvba
Jaar van uitgave	2015
Plaats van uitgave	Gent
Redactie	Bart De Smaele
ISSN	2033-6810
Omslagfoto	ADEDE bvba

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van ADEDE bvba.

Inhoudsopgave

1	Administratieve fiche	4
2	Inleiding	5
3	Onderzoeksmethode	6
3.1	Doel van het onderzoek.....	6
3.2	Toegepaste methodiek.....	6
4	Landschappelijk kader	8
4.1	Landgebruik	8
4.2	Topografie.....	10
4.2.1	Algemeen	10
4.2.2	Opgemeten hoogtes ten opzichte van de Tweede Algemene Waterpassing	10
4.3	Bodemopbouw	12
4.3.1	Tertiair geologisch	12
4.3.2	Bodemkaart van België.....	12
4.3.3	Bodemopbouw zoals vastgesteld tijdens het onderzoek.....	13
5	Historisch-archeologisch kader	18
5.1	Beknopt desktoponderzoek	18
5.1.1	Atlas van Ferraris (1777).....	18
5.1.2	Vandermaelen kaarten (1846).....	19
5.1.1	Atlas der Buurwegen (medio 19 ^e eeuw).....	19
5.1.2	Popp-Kaart (2 ^e helft 19 ^e eeuw).....	20
5.1.3	Centrale Archeologische Inventaris CAI.....	21
5.2	Prospectie met ingreep in de bodem	23
5.2.1	Algemeen.....	23
5.2.2	Sporen.....	23
6	Besluit.....	25
7	Onderzoeksvragen.....	26
8	Aanbevelingen voor verder onderzoek	28
9	Bibliografie.....	29
10	Lijst van figuren.....	30
11	Lijst van bijlagen.....	31

1 Administratieve fiche

Site	Kontich – Koningin Astridlaan 85
Projectsigle	KON-KON
Kenmerk ADEDE	KONTICH_Koningin Astridlaan _ A
Ligging	Terreinen ten zuiden van de Koningin Astridlaan nr. 85 te Kontich, Antwerpen. 156.209,813 x 203.022,761 156.110,796 x 203.015,144 156.199,508 x 202.832,793 156.178,450 x 202.829,657
Lambert 72-coördinaten	
Kadaster	2° afdeling, sectie C, percelen 36P, 40G, 40M
Onderzoek	Prospectie met ingreep in de bodem
Opdrachtgever	TBK bvba, Custodia Real Estate
Uitvoerder	ADEDE bvba
Vergunning	2015/263
Vergunninghouder	Bart De Smaele
Vergunninghouder metaaldetectie	Bart De Smaele
Bewaarplaats archief	ADEDE bvba De Smaele B. & Pieters H., 2015. Archeologische prospectie met ingreep in de bodem te Kontich – Koningin Astridlaan 85 (prov. Antwerpen), ADEDE Archeologisch Rapport 56, Gent.
Bibliografische referentie	
Grootte projectgebied	11.509,86m ²
Termijn veldwerk	05/08/2015-06/08/2015
Resultaten	Afgegraven bodems, sporen van tertiaire bodems
Aanbeveling	Geen vervolgonderzoek.

2 Inleiding

Van 05/08/2015 tot 06/08/2015 werd door ADEDE bvba een archeologisch vooronderzoek met ingreep in de bodem uitgevoerd. Dit vooronderzoek gebeurde op vraag van Custodia Real Estate (vertegenwoordigd door Patrik Mermans) en ging vooraf aan de geplande werken om het terrein om te vormen tot een winkel- en woningencomplex. Het terreinteam bestond uit Bart De Smaele (vergunninghouder) en Hadewijch Pieters.

Figuur 1. Sfeerfoto tijdens het onderzoek.

Het grondwerk werd uitgevoerd door Moulaert bvba uit Ranst. Het rapport werd opgemaakt door Bart De Smaele en Hadewijch Pieters. Het Agentschap Onroerend Erfgoed werd vertegenwoordigd door Alde Verhaert.

3 Onderzoeksmethode

3.1 Doel van het onderzoek

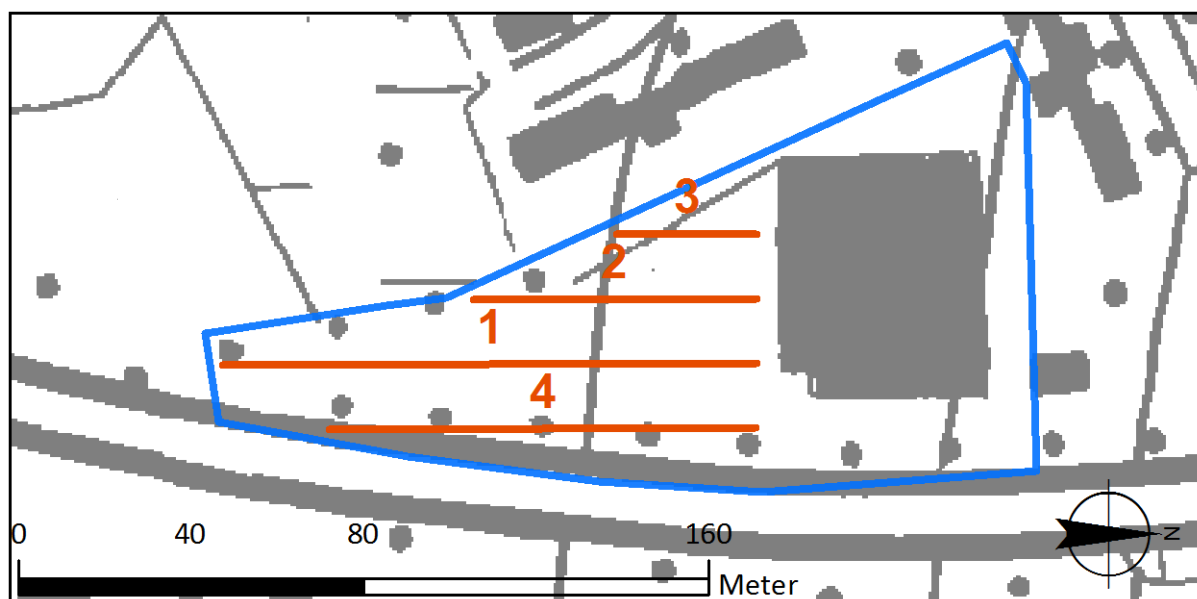
Doel van het onderzoek was het vaststellen, evalueren en waarderen van mogelijke archeologische resten die op de locatie aanwezig zijn, conform het advies van de dienst Onroerend Erfgoed van de Vlaamse Gemeenschap, zoals verwoord in de Bijzondere Voorwaarden.

3.2 Toegepaste methodiek

De toegepaste onderzoeksmethode voor het beantwoorden van de onderzoeksvragen omvatte het evalueren van het bodemarchief door middel van verspreide parallelle proefsleuven, aangevuld met dwarssleuven en/of kijkvensters.

Het theoretisch sleuvenplan werd opgesteld op basis van het terreinbezoek en de plaatsbeschrijving in januari 2015. De vier noord-zuid gerichte tracés van de sleuven staan voor de middenas van de sleuven, dat wil zeggen dat aan weerszijden van de as 1 meter breed zou worden uitgegraven. Er werd in eerste instantie een veiligheidsmarge van 3 meter ten opzichte van perceelsgrenzen ingecalculeerd en een veiligheidsmarge gehouden van 10 meter bezuiden de rooilijn van de gebouwen. Aangezien er geen grondplan van kabels en leidingen de dato van 10/02/2015 beschikbaar was, is met de aanwezigheid van mogelijke kabels en leidingen geen rekening gehouden, al was het op terrein duidelijk dat tussen de gebouwen en de openbare weg met grote waarschijnlijkheid kabels en leidingen aanwezig zouden zijn. Bij het opvragen van kabelplannen bleek tussen de openbare weg en het bestaande winkelcomplex inderdaad middenspanning aanwezig, tijdens het onderzoek werd een onbekende kabel en een riolering aangetroffen.

Figuur 2. Theoretisch sleuvenplan.

Bij aanvang van het onderzoek was een aanpassing van de methodiek noodzakelijk. In overleg met de opdrachtgever en Onroerend Erfgoed werd beslist dat de asfalt van het volledige terrein zou worden uitgebroken, alsook de daaronder aanwezige steenslag. Bij aanvang van het onderzoek bleek dat de aannemer voor deze werken vier tracés van sleuven op het terrein had uitgegraven. Deze komen slechts vaag overeen met het originele sleuvenplan (de onderaannemer heeft deze tracés mogelijk op het zicht willen uitzetten).

Om vertraging van de werken te vermijden werd in samenspraak met de opdrachtgever beslist om de prospectie in de aangelegde tracés uit te voeren. Op deze manier werden vier sleuven in het centrale deel van het onderzoeksgebied aangelegd.

Aangezien de sleuven omwille van een betonnen weg in het zuidelijke deel van het onderzoeksgebied niet konden worden doorgetrokken op de in het sleuvenplan voorziene tracés, werden in de beschikbare delen (gras) aanvullend twee sleuven getrokken.

De aanleg en de registratie van de werkputten gebeurde conform de Minimumnormen Vlaamse Archeologie.

Door de volledige afwezigheid van een bewaarde quataire bodemopbouw (zie verder) werd in samenspraak met Onroerend Erfgoed beslist om geen aanvullende sleuven of kijkvensters aan te leggen.

4 Landschappelijk kader

4.1 Landgebruik

Het terrein was bij de plaatsbeschrijving in 2015 grotendeels in gebruik als parking voor de aldaar aanwezige winkels en restaurant. De parking was verhard met asfalt en was gepland uit te breken voorafgaand aan de aanleg van de proefsleuven. Het noordelijke gedeelte was in gebruik als winkels en restaurant (leegstaand op 02/02/2015), met aanhorige koterij.

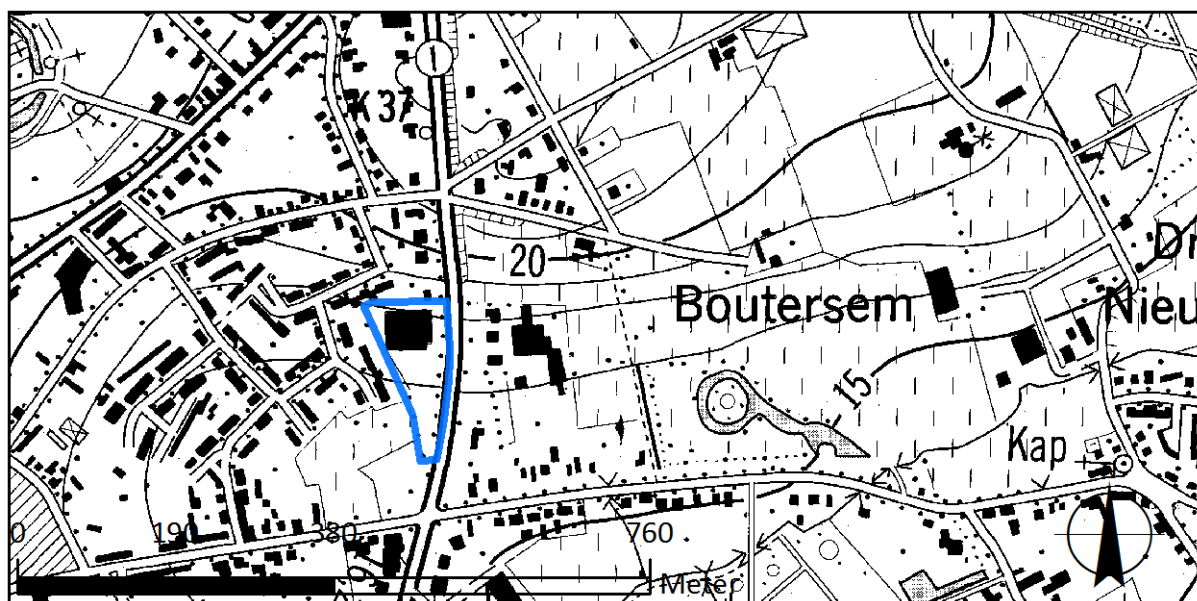
Figuur 3. Beeld van het onderzoeksgebied in januari 2015 (foto in noordelijke richting) en het onderzoeksgebied ten opzichte van de luchtfoto 2013 (GEOPUNT).

In het zuidelijke gedeelte was het terrein in gebruik als stock voor grond (geen grondcode gekend) en van noord naar zuid was een dienstweg in beton aangelegd. Ten westen en ten noorden was het terrein afgezoomd door een haag naast een verkaveling, ten oosten was het terrein afgezoomd door de Koningin Astridlaan.

4.2 Topografie

4.2.1 Algemeen

Het onderzoeksgebied bevindt zich op de zuidelijke helling van een geografische kom ten zuidoosten van het huidige centrum van Kontich, waarbinnen zich de laagtes van het Broekbos bevinden en waar zich het omwalde kasteelcomplex van het Boutersemhof bevond. De TAW-waarden op de topografische kaart liggen tussen 18 en 16 meter.

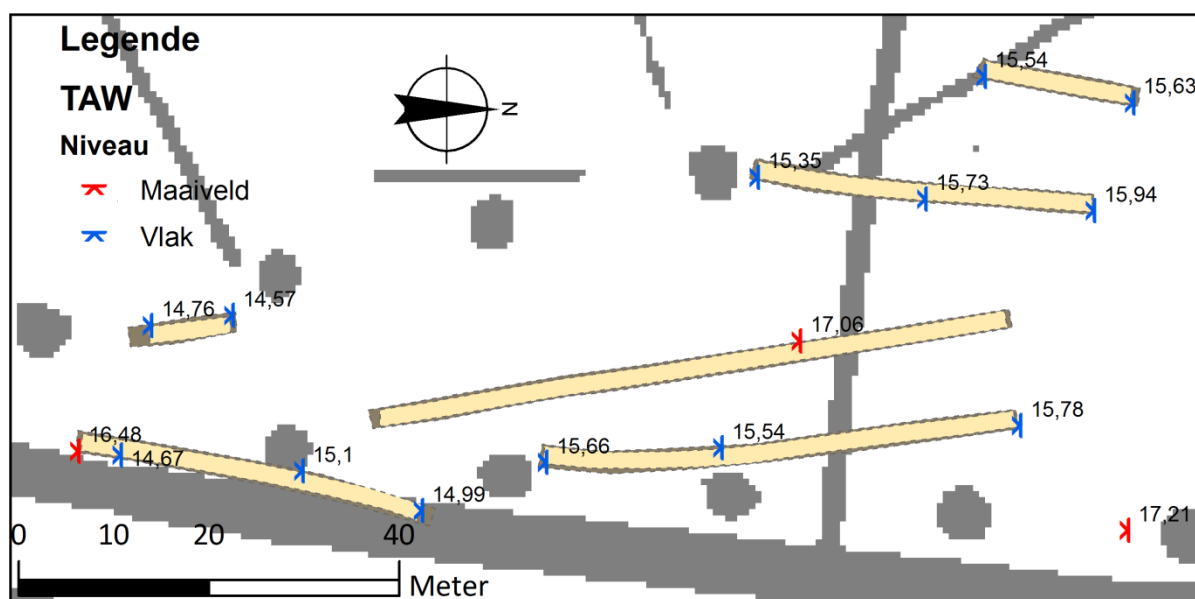
Figuur 4. Topografische kaart van het onderzoeksgebied (©AGIV).

Ten noorden van het onderzoeksgebied bevindt zich een lokale hoogte, waarvan er verschillende in de regio aanwezig zijn. Ook het centrum van Kontich bevindt zich op een dergelijke hoogte of kop. De kop ten noorden van het onderzoeksgebied bereikt een hoogte van 22,5 meter TAW.

Zuidelijke flanken zijn aantrekkelijk voor landbouw, mits de bodemgesteldheid (zie verder) dit toelaat.

4.2.2 Opgemeten hoogtes ten opzichte van de Tweede Algemene Waterpassing

Op basis van de opgemeten werkputten, sporen en structuren kon een vrij gedetailleerd beeld van de hoogtes ten opzichte van de Tweede Algemene Waterpassing worden bekomen.

Figuur 5. TAW-hoogtes van het archeologisch vlak in de lengteas van het onderzoeksgebied (©AGIV).

Uit de opmetingen werd duidelijk dat op het niveau van het maaiveld het terrein van noord naar zuid licht daalt. Dit kon ook visueel vastgesteld worden en dit komt overeen met de algemene topografische ligging van het terrein, aan de rand van een kom in het gebied.

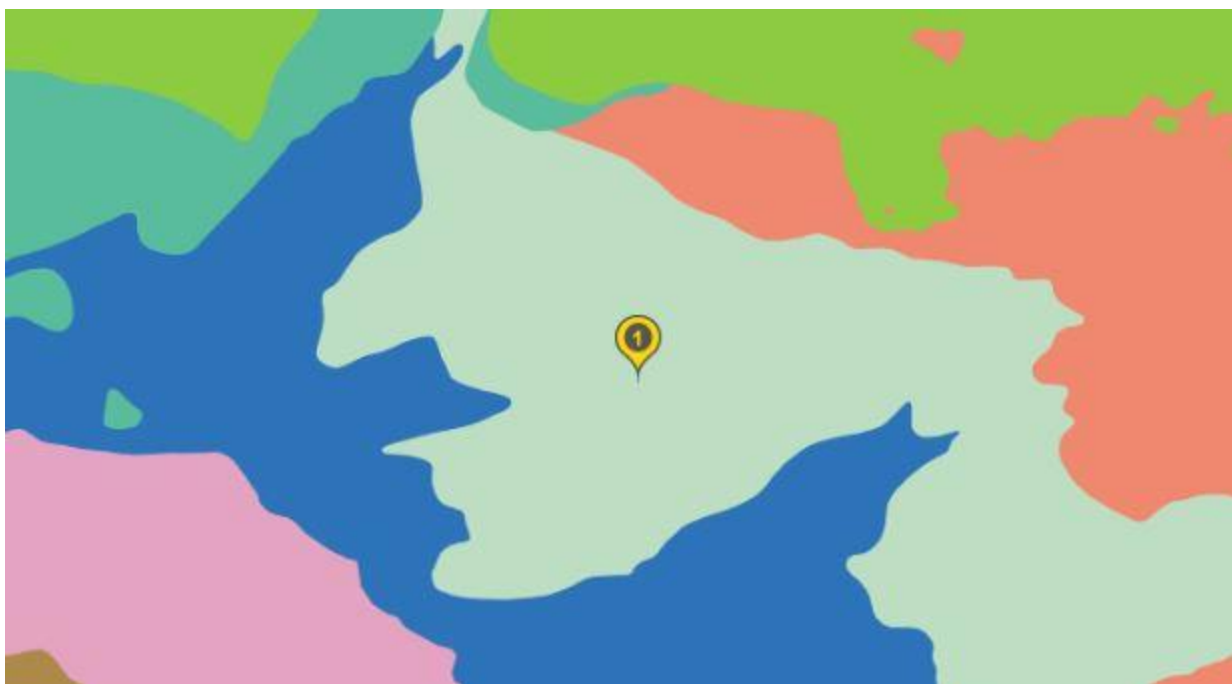
In het vlak is de situatie verschillend, het lijkt er op dat het terrein vrij grillig is afgegraven, met lokale verschillen van meerdere decimeters. Het is in het zuidelijke deel van het terrein dat over het algemeen tot een meter lager is afgegraven. De reden hiervoor is niet duidelijk.

Aangezien het terrein recent tot op de tertiaire lagen is afgegraven, geven de opmetingen van het archeologisch vlak geen aanvullende informatie. Men kan enkel stellen dat bij het aanvullen van het terrein aan de zijde van de Koningin Astridlaan de algemene topografie (licht dalend in zuidelijke richting) is gerespecteerd.

4.3 Bodemopbouw

4.3.1 Tertiair geologisch

Het onderzoeksgebied bevindt zich in theorie tertiair-geologisch binnen de Formatie van Berchem, wat neerkomt op ondiepe mariene afzettingen die zich kenmerken door donkergroen tot zwart sterk glauconiethoudend zand, met plaatselijk bijmenging van schelpen. De zanden zijn 21 tot 11 miljoen jaar oud.

Figuur 6. Het onderzoeksgebied (gele pushpin) ten opzichte van de tertiair-geologische kaart (©AGIV).

Dit pakket wordt afgedekt door quartaire lagen, die op de bodemkaart van België beschreven staan.

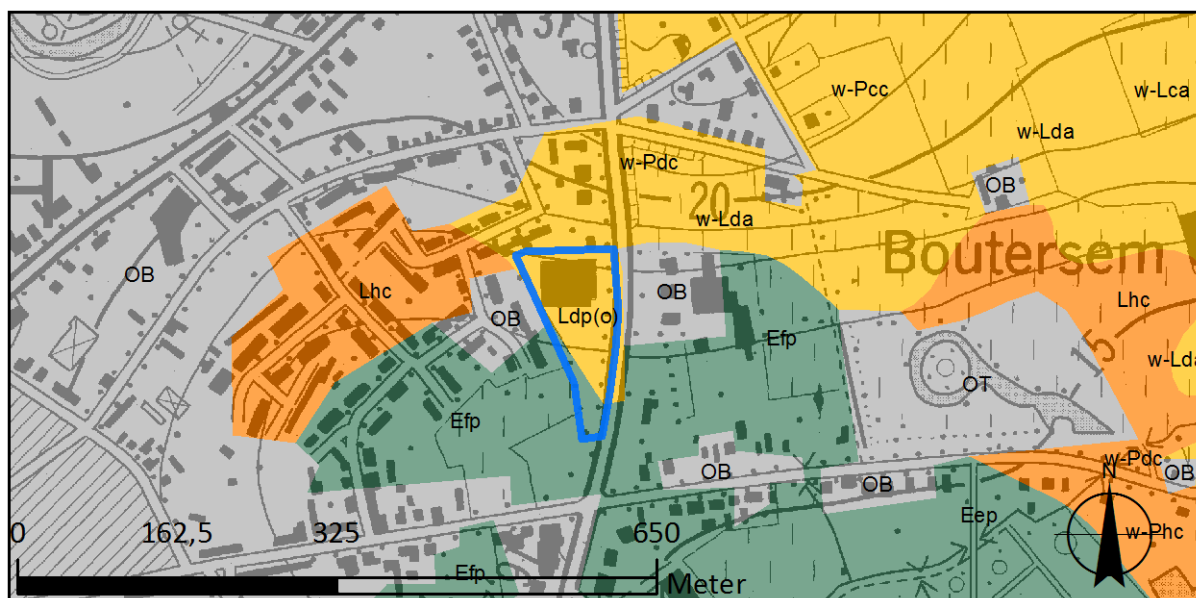
4.3.2 Bodemkaart van België

Op de bodemkaart van België staat het gebied gekarteerd met codes Ldp (o) in het noordelijke gedeelte van het onderzoeksgebied en Efp in het zuidelijke deel van het onderzoeksgebied.

Dit komt neer op matig gleyige gronden op zandleem zonder profielontwikkeling in het noordelijke deel van het onderzoeksgebied. De bovenlaag is zware zandleem. Het zandleemdek en het onderliggend stroomzand zijn kalkhoudend. Met uitzondering van de bovengrond komen in gans het profiel roestverschijnselen voor. Deze bodems zijn goede akkerlandbodems met een gunstige waterhuishouding en wateroverlast in de winter.

De Efp-bodems in het zuidelijke deel van het onderzoeksgebied zijn zeer sterk gleyige gronden op klei met reductiehorizont zonder profielontwikkeling. Deze bodems zijn overwegend grijs met talrijke roestvlekken; tussen 50 en 80 cm diepte wordt blauwgrijs gereduceerd materiaal aangetroffen. Iedere winter staat de bodem periodiek onder water en hij blijft te nat in de zomer.

Figuur 7. Het onderzoeksgebied ten opzichte van de bodemkaart van België (©AGIV).

De bodemopbouw is sterk gerelateerd aan de topografie, waarbij duidelijk wordt dat het onderzoeksgebied zich op de rand van een droog naar een nat, moerassig gebied bevindt. Het onderzoeksgebied is als het ware een snede door de zuidelijke helling van een lokale kop, die afloopt naar het Broekbos. Ter vergelijking: het Broekbos kenmerkt zich door bodems met code Eep, wat neerkomt op sterk gleyige kleigronden met reductiehorizont zonder profielontwikkeling. Het zijn natte gronden op klei en zijn volledig gereduceerd. In vergraven bodems met deze code worden soms turfresten aangetroffen, wat er op wijst dat de gebieden sterk verveend waren. Dit kan er op wijzen dat het onderzoeksgebied zich op een gradiëntsituatie tussen een droge, bewoonbare kop met goede akkerlanden en een laagveen bevond.

4.3.3 Bodemopbouw zoals vastgesteld tijdens het onderzoek

De bodemopbouw bestond uit een dik (tot 2m dikte) pakket puin en rommel, dat mogelijk van een afbraak van een fabriekspand of loods afkomstig was. Het puin bevatte hoofdzakelijk snelbouwsteen, maar er was ook sprake van gewapende lateien, art déco vloertegels, plastic, bouwafval, houten planken, enz. Het terrein is doelbewust met bouwafval aangevuld.

Deze laag bouwpuin dekte een laag brokkelig en reeds omgezet groengrijs glauconiethoudend zand af, dat bovenop onverstoorde natuurlijke bodem aanwezig was.

Deze natuurlijke bodem vertoonde geen quartaire bodemopbouw, maar enkel een tertiaire bodem, bestaande uit snelle gelaagdheden van groengrijs tot bruingrijs glauconiethoudend zand en kleig zand, met kleine fragmenten (kleiner dan 1 kubieke centimeter) gerold grind, ijzerhoudend zandsteen en een fragment van een haaiantand (losse vondst 2) in de bijmenging. De gelaagdheid leek convex in de bodemopbouw aanwezig, met de middelpuntshoek in westelijke tot noordwestelijke richting.

Aangezien het gebied zich op de zuidelijke flank van een kom in de topografie bevindt, hoeft dit niet te verbazen en waarschijnlijk gaat de kom terug op een tertiaire situatie.

Figuur 8. Profielfoto van profiel 2 in proefsleuf 2.

Dit wijst er op dat de quartaire lagen die in het gebied aanwezig waren zijn afgegraven, waarna het terrein stelselmatig is aangevuld. De quartaire lagen (zandleem) zijn mogelijk met het oog op een gebruik in een bouwwerk afgegraven, men kan bijvoorbeeld denken aan de aanleg van de Koningin Astridlaan in 1938.

Opvallend is dat in proefsleuven 3 en 4 tussen de laag aangevoerd glauconiethoudend zand en de onverstoorde tertiaire bodem een licht verbruinde, organisch laag aanwezig was, waarop nog weke halmen van grassen aanwezig waren. De aflijning met de bovenliggende lagen is messcherp en vertoont een zwarte, organische aflijning van circa 1 centimeter dikte.

Dit wijst er op dat (ten minste) het westelijke deel van het terrein gedurende ruime tijd heeft braak gelegen, zodat grassen en kruiden de kans kregen om tot ontwikkeling te komen. In deze laag werd

een fragment industrieel wit aardewerk aangetroffen, mogelijk afkomstig van een kom of theekop. Dit wijst er op dat de laag tussen het midden van de 19^e eeuw tot in de 20^e eeuw kan worden gedateerd.

Het storten van het glauconiethoudend zand (dat mogelijk van een afgraving in de directe nabijheid afkomstig is) is rechtstreeks op de organische laag met grassen gebeurd. Dit blijkt tevens uit spoor 4 (zie verder).

Figuur 9. Profielfoto van profiel 4 in proefsleuf 4.

Het onderzoeksgebied bevindt zich op de tertiair-geologische kaart binnen de Formatie van Berchem, maar de gelaagde bodemopbouw van afwisselend mariene zanden en marien kleig zand wijst echter op een laat-Miocene of vroeg-Pliocene (ongeveer 5 tot 2,5 miljoen jaar geleden) afzetting bij de laatste transgressie van de zee, die het huidige België bedekte.

Mogelijk was het gebied ten tijde van deze afzettingen een getijdengevoelig landschap, waar snelle erosie en afzetting elkaar opvolgden.

De bodemopbouw toont aan dat de kans op het aantreffen van archeologische sporen erg klein is. Ondiepe sporen zijn in dergelijke bodems volledig verdwenen, er kan in theorie enkel sprake zijn van een (water)kans op het aantreffen van diepe grachten en waterputten.

5 Historisch-archeologisch kader

5.1 Beknopt desktoponderzoek

Het raadplegen van de basis van het beschikbare kaartenmateriaal over het onderzoeksgebied geeft een beeld van de evolutie van het onderzoeksgebied doorheen de laatste 250 jaar. Dit geeft een indicatie van landgebruik en historische bewoning.

De gegevens van de Centrale Archeologische Inventaris geven een objectief overzicht van de archeologische gegevens in het gebied. Hier wordt een selectie aangewend om een idee van de mogelijke archeologische potentie van het onderzoeksgebied te krijgen.

5.1.1 Atlas van Ferraris (1777)

De Atlas van Ferraris geeft de situatie in 1777 weer en in ruimere zin de situatie van het midden van de 18^e eeuw tot aan de Napoleontische omwentelingen.

Figuur 10. Het onderzoeksgebied ten opzichte van de Atlas van Ferraris (©GEOPUNT).

Binnen het onderzoeksgebied zijn geen structuren aangeduid, behalve hagen van akkerland en een aanduiding van wei- en akkerland zelf. Ten oosten is de omwalde site van het Boutersemhof duidelijk aangeduid, mogelijk zijn de gronden aanhorig aan het Boutersemhof. Van het onderzoeksgebied naar het Broekbos (dat niet met naam op de Ferrariskaart staat aangeduid) is het volledige gebied ingekleurd als akkers en bosschages.

Het is tevens opvallend dat de hoofdtoegang naar het Boutersemhof van noord naar zuid loopt, waarbij het monumentale karakter van het hof geaccentueerd werd.

5.1.2 Vandermaelen kaarten (1846)

Deze kaart geeft een beeld van de landindeling en de clustering van gebouwen, wegenstructuren, molens en bruggen. Op deze kaart is het onderzoeksgebied ingekleurd als een ruig grasland, waardoor een toegangsweg tot het Boutersemhof loopt.

Figuur 11. Het onderzoeksgebied ten opzichte van de Vandermaelen kaart (©GEOPUNT).

Het is opvallend dat deze weg mogelijk al op de Ferrariskaart aangeduid staat als een laan, die door het georefereren van het kaartblad ten westen van het onderzoeksgebied valt. De laan op de Ferrariskaart geeft mogelijk uit op een hoevecomplex ten noorden van het onderzoeksgebied (ongeveer tussen de huidige Boutersemstraat en Konijnenveld). De huidige Boutersemstraat staat zo wel op de Ferrariskaart als op de Vandermaelenkaart aangeduid als een stippellijn, mogelijk destijds een kleine landweg.

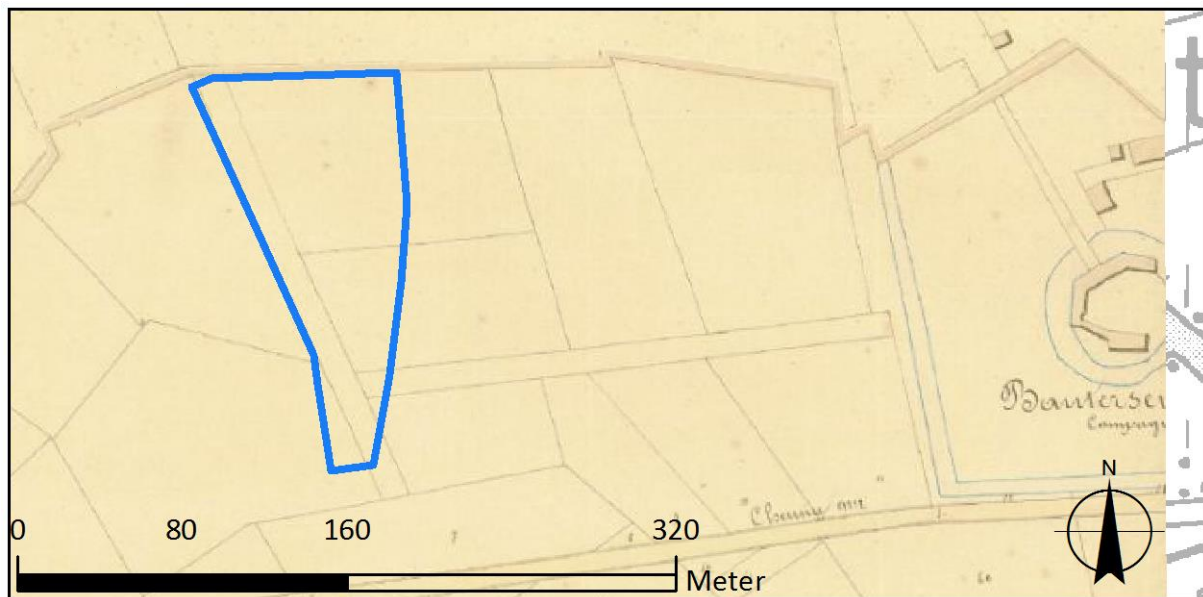
De weg ten westen van het onderzoeksgebied lijkt tevens de basis voor de huidige westelijke perceelsgrens.

Verder biedt de Vandermaelenkaart geen informatie.

5.1.1 Atlas der Buurwegen (medio 19^e eeuw)

De Atlas der Buurtwegen of Trage Wegen geeft een sterk vergelijkbaar beeld, namelijk het onderzoeksgebied binnen een onbebouwd gebied, middels wegen of smalle percelen (hier niet langer duidelijk) verbonden aan het Boutersemhof. De toegang tot het Boutersemhof wordt echter bestendigd door een weg ten zuiden van het onderzoeksgebied (*Chemin nr. 1*, de huidige

Ooststatiestraat) en een weg ten noorden van het onderzoeksgebied (*Sentier nr. 36*, de Boutersemstraat).

Figuur 12. Het onderzoeksgebied ten opzichte van de Atlas der Buurtwegen (©GISOost).

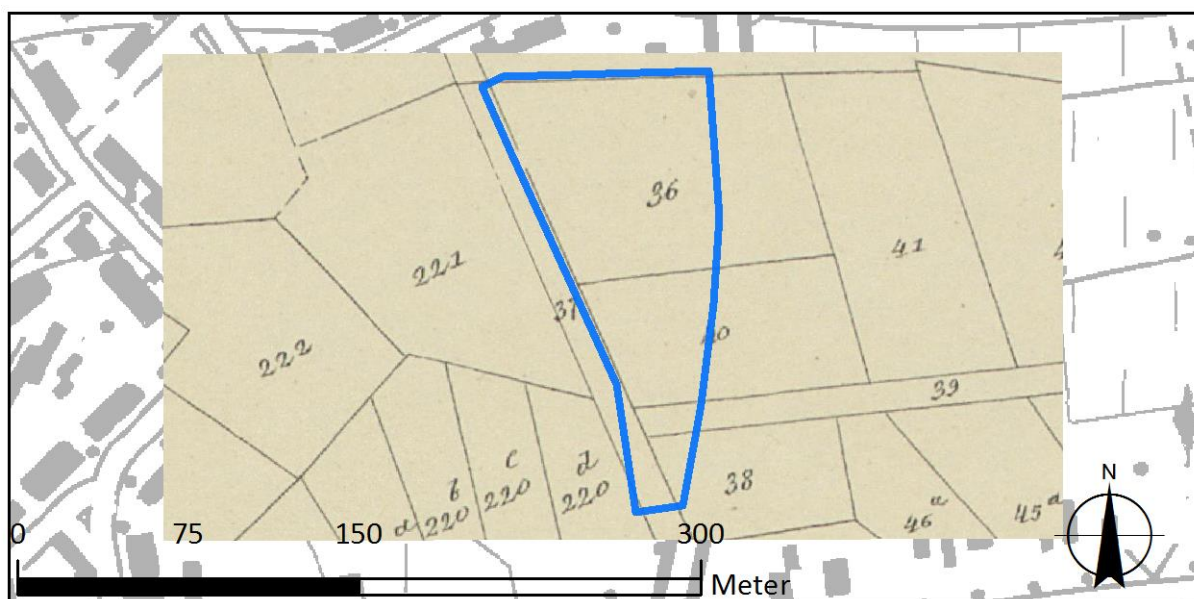
De hoeves, die ten noorden op de Ferrariskaart aangeduid stonden, zijn evenmin op de Atlas der Buurtwegen aangeduid en mogelijk zijn deze hoeves al begin 19^e eeuw verdwenen. De weg die deze hoeves met het Boutersemhof verbond is als twee smalle percelen in het akkercomplex opgenomen.

5.1.2 Popp-Kaart (2^e helft 19^e eeuw)

De zeer gedetailleerde Popp-kaarten geven een goed beeld van de bebouwing, bestrating en perceelsindeling in het derde kwart van de 19^e eeuw weer.

De Popp-kaart biedt weinig aanvullende informatie, behalve dat in dit geval de percelen met nummer aangeduid worden.

Figuur 13. Het onderzoeksgebied ten opzichte van de Popp-kaart (©GEOPUNT).

Percelen met nummers 36, 37 en 38 liggen aan de basis voor de huidige perceelsindeling. De axialiteit van deze perceelsindeling gaat dus terug tot de 17^e eeuw en mogelijk tot de late middeleeuwen. Deze perceelsindeling kan zich in het archeologisch bodemarchief vertalen als greppels en ploegvoren met eenzelfde axialiteit.

5.1.3 Centrale Archeologische Inventaris CAI

Het noordelijke deel van het onderzoeksgebied zelf is in de CAI opgenomen als locatie 105216. Deze melding betreft de vondst van neolithisch materiaal bij de wegwerkzaamheden aan de Koningin Astridlaan in 1937-1938. De interpretatie van de vondsten was dat het ging om neolithische hutkommen met lithisch materiaal en botmateriaal in de vulling. Aan de interpretatie van deze vondsten wordt getwijfeld en mogelijk gaat het om verspoeld materiaal van hoger op de helling (mondelinge mededeling Alde Verhaert, Onroerend Erfgoed).

Ten oosten van het onderzoeksgebied bevindt zich locatie 105217, die melding maakt van het Boutersemschloot. Dit schloot zou een laat-middeleeuwse omwalde hoeve zijn geweest, die later tot het complex is uitgebouwd dat op de Ferrariskaart zo monumentaal staat afgebeeld. De hoeve is reeds in de 16^e eeuw afgebrand en vervangen door het uitgebreide complex, dat dan weer in de eerste wereldoorlog als kwartier voor Duitse officieren is gebruikt en na de tweede wereldoorlog afgebroken. Het Boutersemschloot is enkel nog herkenbaar als grachtensysteem in een braakliggend en bebost terrein, het voormalige poortgebouw (uit 1903) is in gebruik als woning.

CAI-locatie 100963, ten noordoosten van het onderzoeksgebied, is de melding van de vondst van een duimnagelschrabber, gedateerd in het Mesolithicum. Gezien de aanwezigheid van een droge kop en het Broekbos zijn Mesolithische activiteiten op de zuidhelling niet verwonderlijk.

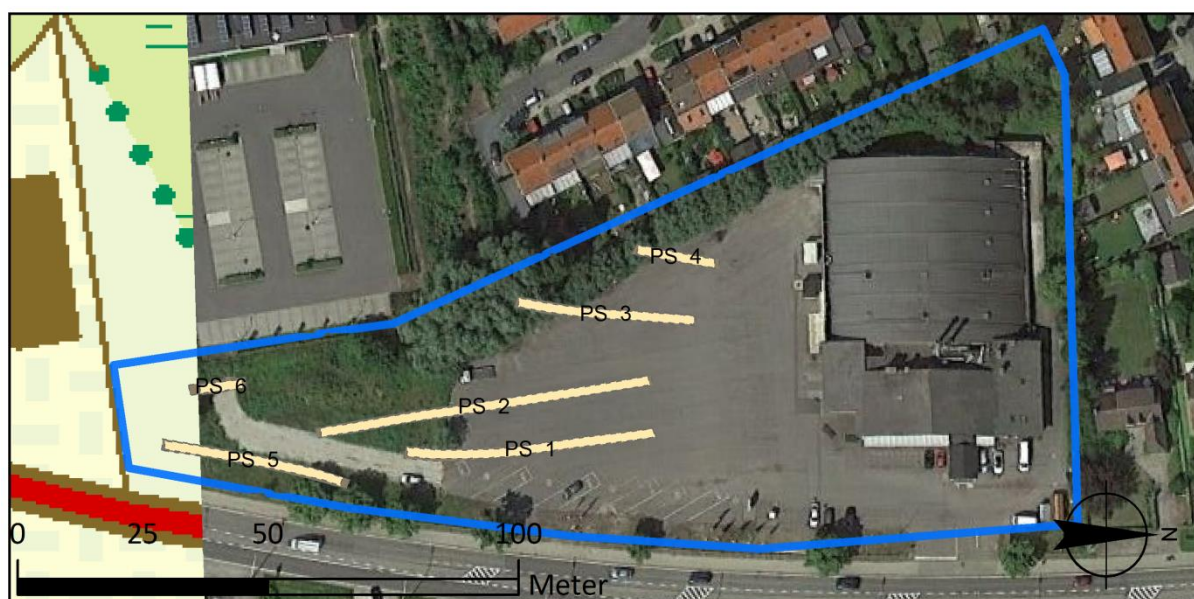
Figuur 14. Overzicht van de CAI-locaties (©Onroerend Erfgoed).

5.2 Prospectie met ingreep in de bodem

5.2.1 Algemeen

In totaal werden zes proefsleuven aangelegd, met een totale oppervlakte van 484,86m², wat neerkomt op 15,3% van de beschikbare oppervlakte van 3158m². De overige delen van het onderzoeksgebied waren ofwel bebouwd, in gebruik als werftoegang, laad- en loskade, een betonweg en een grondstock, alsook hagen en bomen.

Figuur 15. Sleuvenplan ten opzichte van de luchtfoto uit 2014 (©Google Earth).

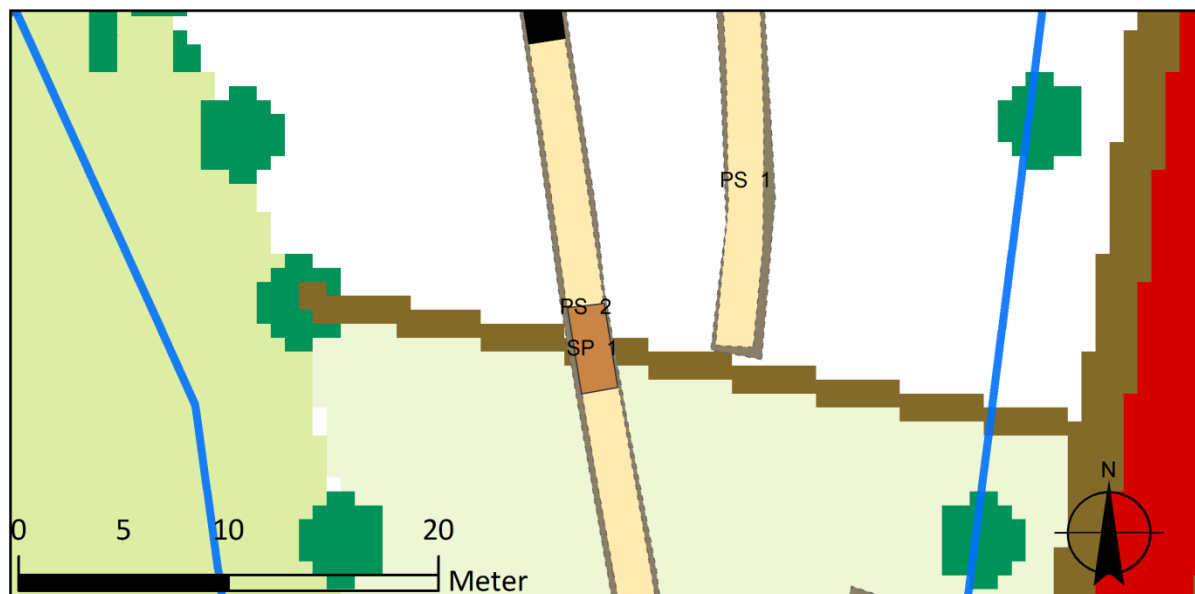
Het grillige sleuvenplan kan worden verklaard doordat de tracés door de aannemer der grondwerken waren uitgezet. Proefsleuven 5 en 6 werden aangelegd in de nog beschikbare delen van het terrein.

5.2.2 Sporen

In totaal werden 4 sporen geregistreerd, waaronder één losse vondst (losse vondst 2). Het betreft zonder uitzondering greppels.

Sporen 1 en 2 waren de ondiepe resten van greppels, waarbij het mogelijk gaat om perceelsgreppels die tot in de tertiaire lagen waren uitgegraven. Greppel 1 tekende zich immers in het vlak af als een zeer diffuus, vlekkerig spoor dat niet meer was dan de bioturbatie die onder de insteek van een greppel nog zichtbaar is. Hetzelfde geldt voor greppel 2.

Greppel 1 kan als een perceelsgreppel worden geïnterpreteerd en komt overeen met de afbakening zoals aangeduid op de topografische kaart en komt tevens overeen met een perceelsaanduiding in de atlas van Ferraris.

Figuur 16. Spoor 1 ten opzichte van de topografische kaart.

Losse vondst 2 is een fragment van een haaientand, aangetroffen bij het opschaven van het aangelegde archeologische vlak, wat een duidelijke aanwijzing is dat het om tertiaire bodems gaat.

Greppel 4 tenslotte is een ondiepe (minder dan 10 centimeter) greppel die is aangelegd op het niveau van de afgraving in de tertiaire bodems, waarin resten van grassen en kruiden als een organische laag aanwezig waren. De vulling van de greppel bestond volledig uit groengrijs glauconiethoudend zand, dat naadloos overging in de laag die op het volledige terrein aanwezig was. Greppel 4 kan dus geïnterpreteerd worden als een greppel die na de ontzanding van het terrein is aangelegd, waarna deze onder de aanvulling is bedolven.

6 Besluit

Het archeologisch onderzoek heeft aangetoond dat het terrein recent, mogelijk bij de heraanleg van de Koningin Astridlaan, volledig is afgegraven tot op de tertiaire gronden. Deze mariene sedimenten, die mogelijk een weerslag zijn van een tijd waarin het gebied een dynamisch getijdengebied onder invloed van de zee was, hebben een tijd aan de lucht blootgelegen en een deel van het terrein is met grassen en kruiden begroeid geweest. Daarna heeft de mens de keuze gemaakt om het terrein aan te vullen, waarna een pakket vervuild bouwpuin op de site is gestort. Hierover is de geasfalteerde parking aangelegd.

7 Onderzoeksvragen

De onderzoeksvragen, zoals verwoord in de Bijzondere Voorwaarden, worden hernomen en kort beantwoord. Gezien de afwezigheid van sites worden voornamelijk de relevante vragen hernomen en beantwoord.

- *Welke zijn de waargenomen horizonten, beschrijving + duiding?*

Er is sprake van een puinpakket, een aangevoerd zandpakket en een tertiair pakket.

- *Waardoor kan het ontbreken van een horizont verklaard worden?*

Het ontbreken van de bodemopbouw kan verklaard worden door het afgraven van de oorspronkelijke zandlemige bodem.

- *Zijn er tekenen van erosie?*

De tertiaire bodem vertoont een dynamiek van erosie en sedimentatie die teruggaat tot het tertiair.

- *In hoeverre is de bodemopbouw intact?*

De quartaire bodemopbouw is volledig verdwenen.

- *Is er sprake van een of meerdere begraven bodems?*

Er is geen sprake van bewaarde quartaire bodems/

- *Zijn er sporen aanwezig? Zo ja, geef een beknopte omschrijving.*

Er zijn drie sporen aanwezig.

- *Zijn de sporen natuurlijk of antropogeen?*

De sporen zijn antropogeen van aard, het betreft een greppel en bodems van greppels.

- *Hoe is de bewaringstoestand van de sporen?*

De greppels, ouder dan de 20e eeuw, zijn zeer slecht bewaard.

- *Maken de sporen deel uit van één of meerdere structuren?*

De sporen maken deel uit van perceelsindeling.

- *Behoren de sporen tot één of meerdere periodes?*

De datering van greppel 3 is onbekend, greppel 1 kan ten vroegste in de 18e eeuw gedateerd worden, greppel 4 kan in de 20e eeuw gedateerd worden.

- *Kunnen de sporen gelinkt worden aan nabijgelegen archeologisch vindplaatsen?*

De sporen houden geen verband met nabijgelegen archeologische vindplaatsen.

- *Wat is de relatie tussen de bodem en de archeologische sporen?*

De bodem toont aan dat de archeologische sporen zo goed als volledig verdwenen zijn.

- *Wat is de relatie tussen de bodem en de landschappelijke context (landschap algemeen, geomorfologie, ...)?*

De aangetroffen tertiaire bodem is de restant van een lokale kom, waarin een sedimentatiedynamiek heeft plaatsgevonden. Deze kom heeft zich tevens in het quartaire landschap vertaald en is tot op heden in de topografie herkenbaar.

- *Wat is de potentiële impact van de geplande ruimtelijke ontwikkeling op de waardevolle archeologische vindplaatsen?*

Er zijn geen waardevolle archeologische vindplaatsen aanwezig, de geplande bouwwerken hebben geen impact op het archeologisch patrimonium.

8 Aanbevelingen voor verder onderzoek

Op basis van de besproken resultaten wordt geen vervolgonderzoek geadviseerd.

9 Bibliografie

CAI Databank

(<https://geo.onroenderfgoed.be>)

Inventaris Onroerend Erfgoed, Inventaris Bouwkundig Erfgoed

<https://inventaris.onroenderfgoed.be/>

10 Lijst van figuren

Figuur 1. Sfeerfoto tijdens het onderzoek.	5
Figuur 2. Theoretisch sleuvenplan.	7
Figuur 3. Beeld van het onderzoeksgebied in januari 2015 (foto in noordelijke richting) en het onderzoeksgebied ten opzichte van de luchtfoto 2013 (GEOPUNT).	8
Figuur 4. Topografische kaart van het onderzoeksgebied (©AGIV).	10
Figuur 5. TAW-hoogtes van het archeologisch vlak in de lengtes van het onderzoeksgebied (©AGIV).	11
Figuur 6. Het onderzoeksgebied (gele pushpin) ten opzichte van de tertiair-geologische kaart (©AGIV).	12
Figuur 7. Het onderzoeksgebied ten opzichte van de bodemkaart van België (©AGIV).	13
Figuur 8. Profielfoto van profiel 2 in proefsleuf 2.	15
Figuur 9. Profielfoto van profiel 4 in proefsleuf 4.	16
Figuur 10. Het onderzoeksgebied ten opzichte van de Atlas van Ferraris (©GEOPUNT).	18
Figuur 11. Het onderzoeksgebied ten opzichte van de Vandermaelen kaart (©GEOPUNT).	19
Figuur 12. Het onderzoeksgebied ten opzichte van de Atlas der Buurtwegen (©GISOost).	20
Figuur 13. Het onderzoeksgebied ten opzichte van de Popp-kaart (©GEOPUNT).	21
Figuur 14. Overzicht van de CAI-locaties (©Onroerend Erfgoed).	22
Figuur 15. Sleuvenplan ten opzichte van de luchtfoto uit 2014 (©Google Earth).	23
Figuur 16. Spoor 1 ten opzichte van de topografische kaart.	24

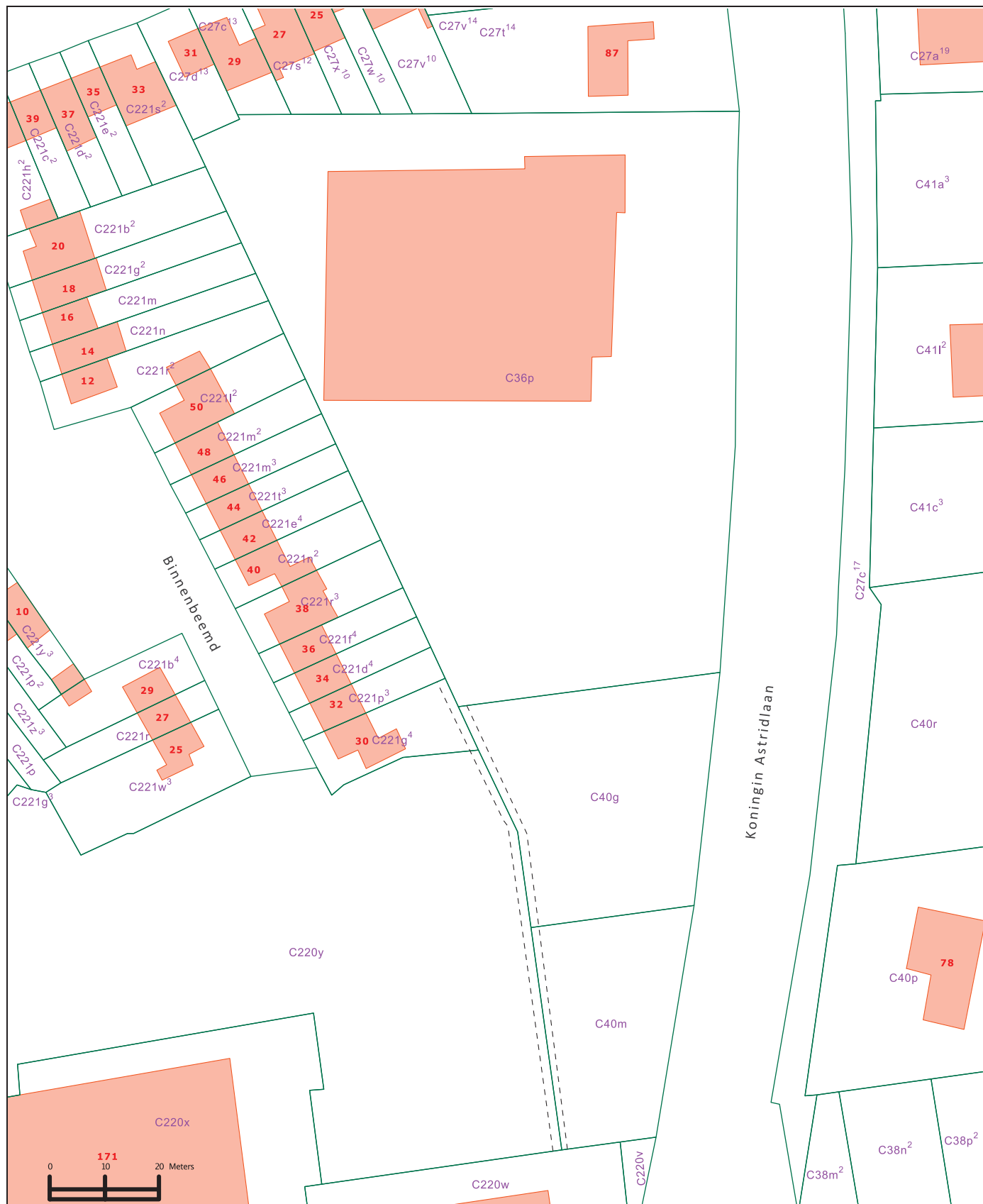

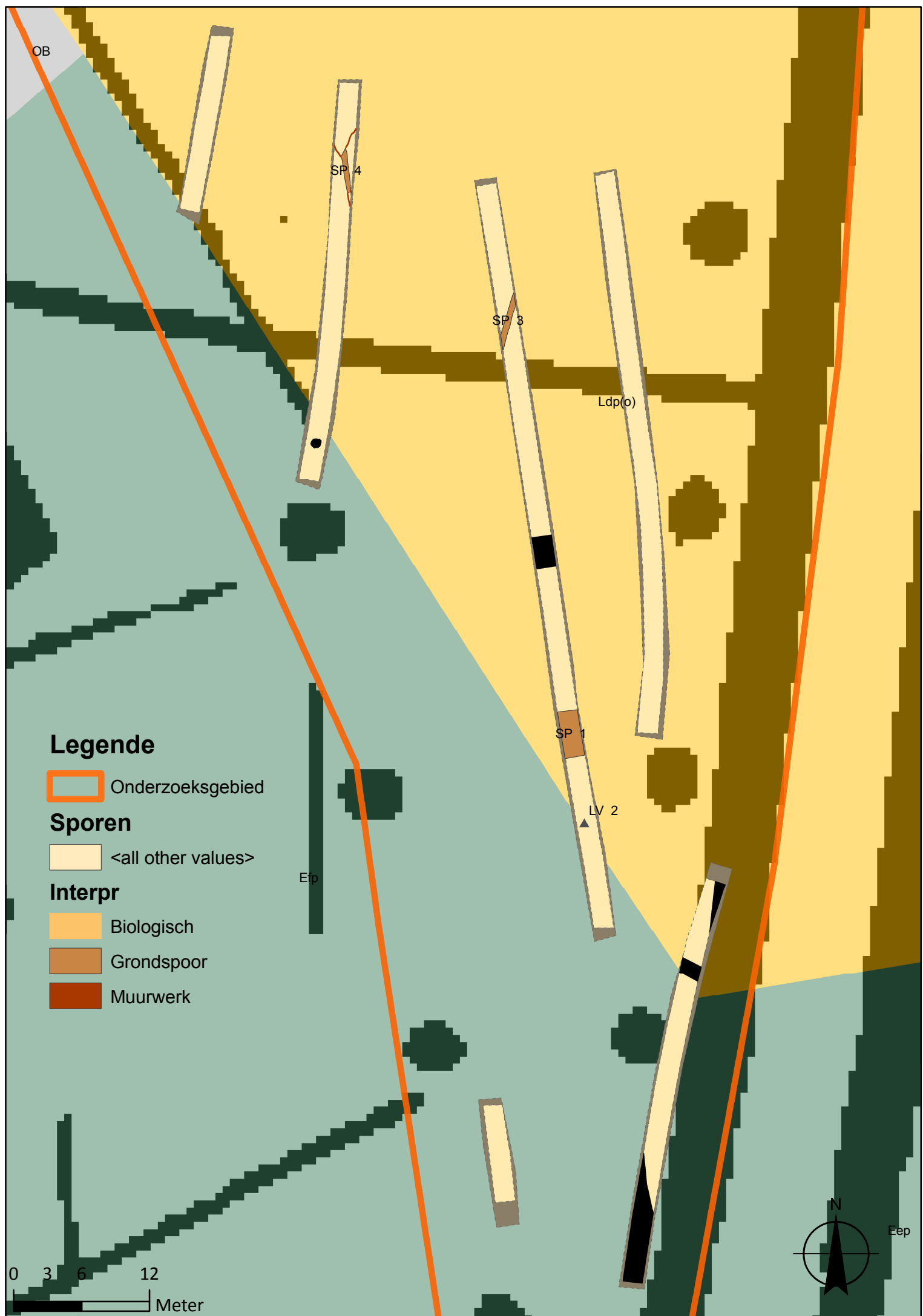
11Lijst van bijlagen

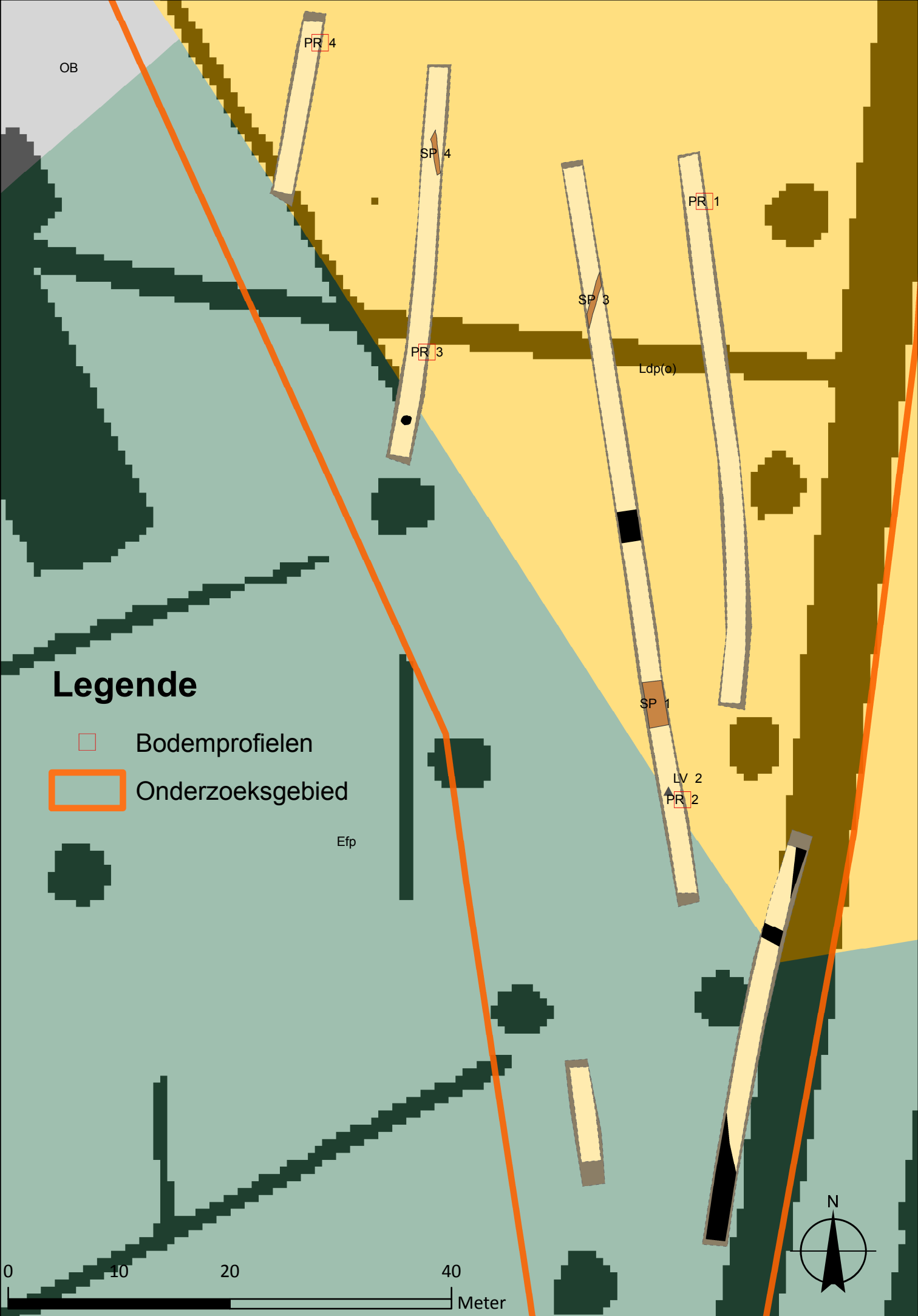

- Grondplannen A4
- Harrismatrix
- Inventaris van de sporen
- Inventaris van de roerende archeologische objecten
- Inventaris van de foto's

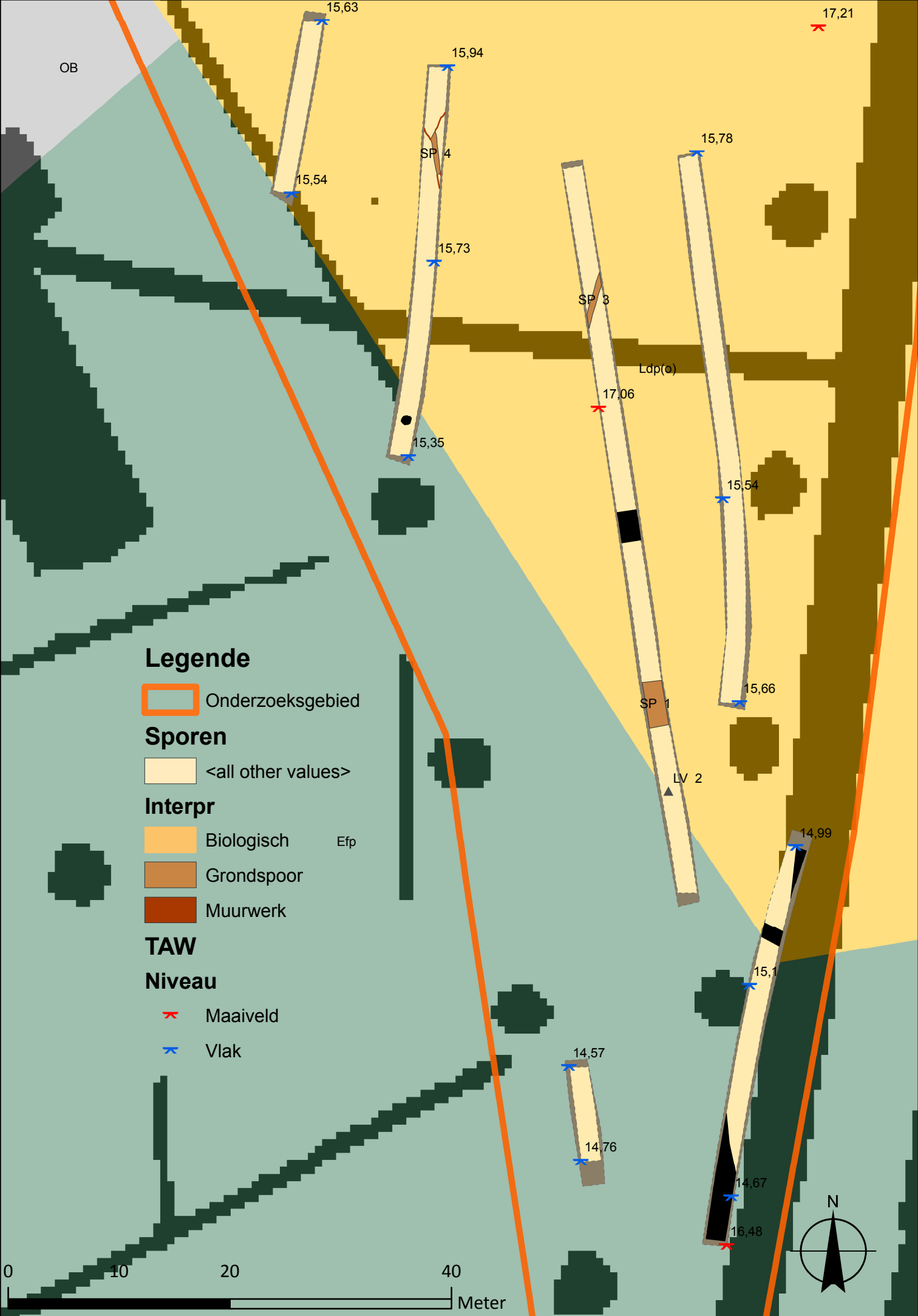

Legende

Sporen

 <all other values>

Interpr

 Biologisch

 Grondspoor

 Muurwerk

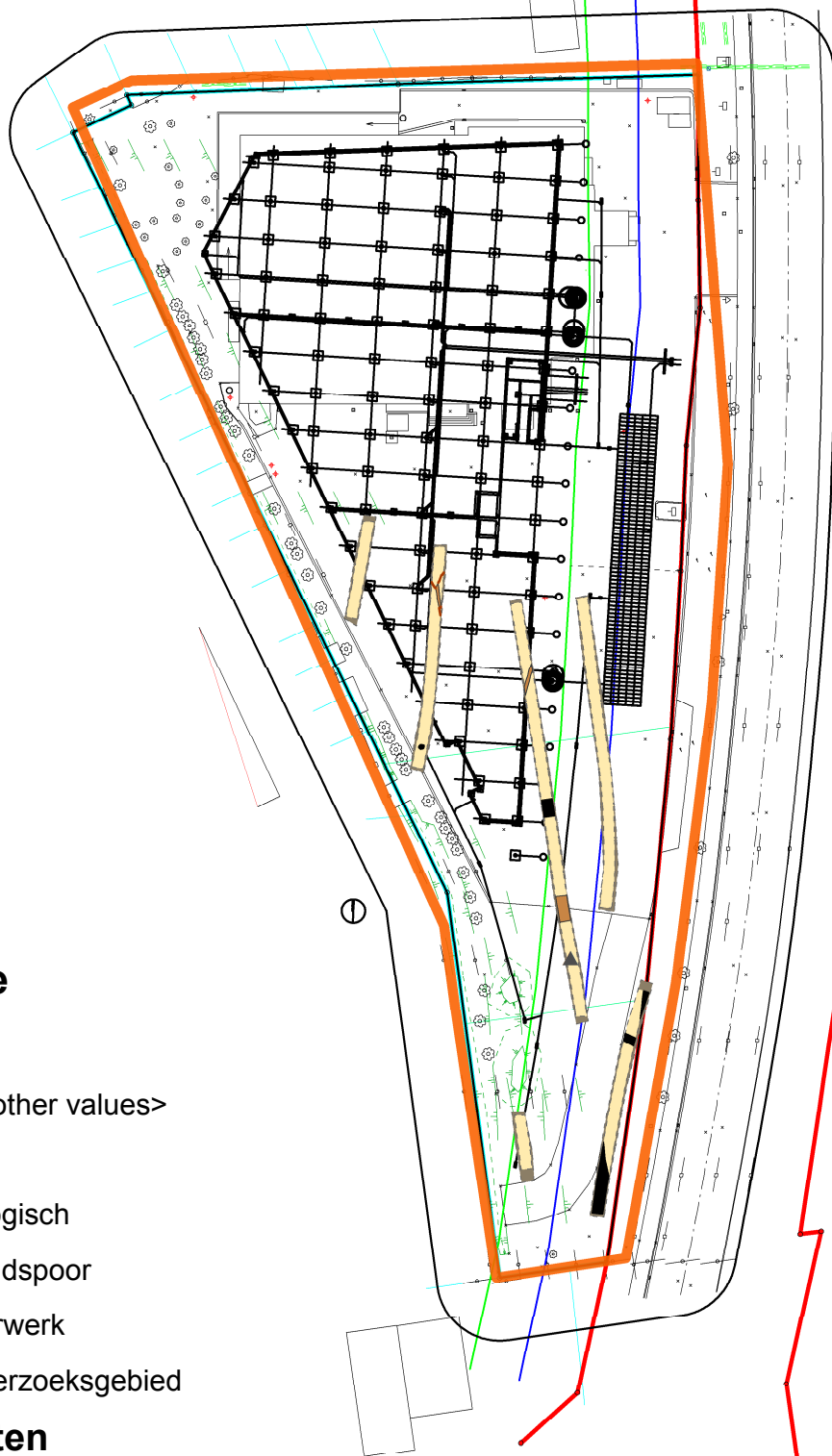
 Onderzoeksgebied

Werkputten

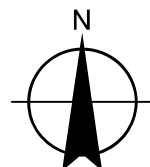
Niveau

 Vlak

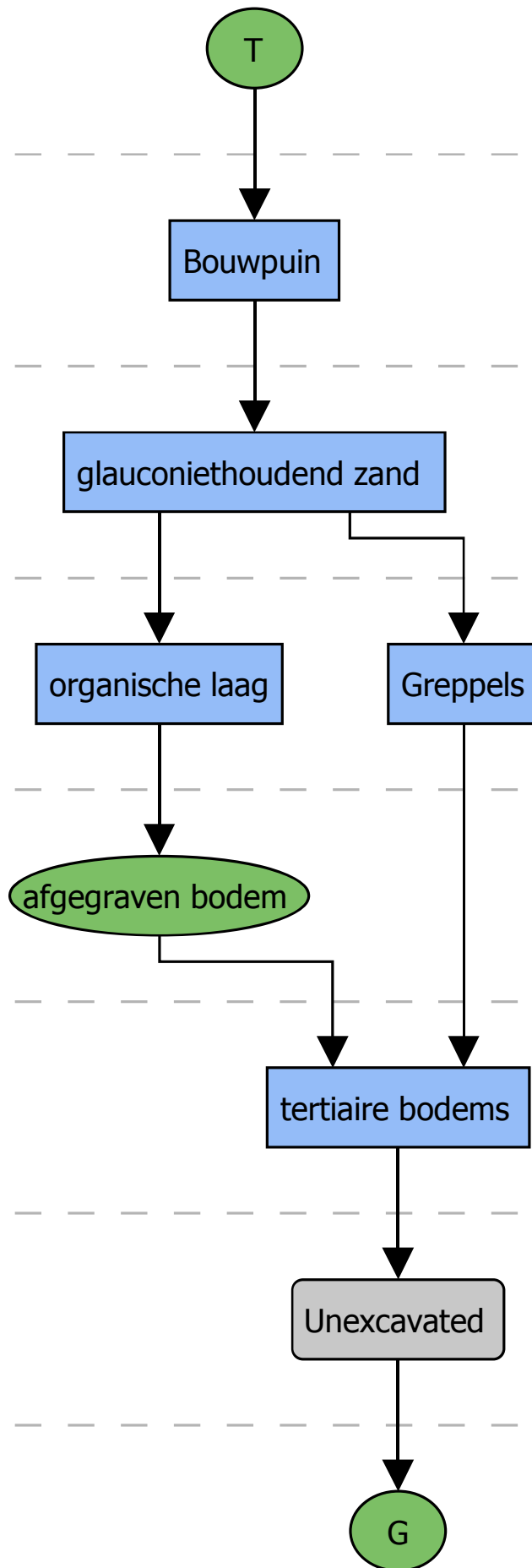
 Maaiveld

Kontich-Koningin Astridlaan_geplande toestand

0 40 80 160 Meter

Spoor	WP	Vlak	Afmetingen (cm)			TAW (m)	Vorm	Kleur		Vulling	Inc.	Interpretatie	Datering
			Lengte	Breedte	Diepte			K1	K2				
0001	2	1	180	408	-	15,47	LIN	DGR	GRO	ZK	HK	Perceelsgreppel	REC
0002LV	2	1	-	-	-	15,3	-	-		-	-	Losse vondst : haaiantand in tertiaire afzetting	tertiar
0003	2	1	398	52	-	15,53	LIN	DGR	BE	ZK	-	Greppel	18e E
0004	3	1	356	50	-	15,7	LIN	GRO	GR	Z	-	geen bijmenging, greppel die recente organische laag doorsnijdt en aangevuld met tertiair zand, resten van grassen op strooisellaag	20e E

FNR.	Spoor/sporen	WP	Vlak	Wind-richting	Aard		Omschrijving/extra info	Datum
					Vlak	Profiel		
0001	-	1	1	N	X			05/08/2015
0002	-	1	1	N	X			05/08/2015
0003	-	1	1	N	X			05/08/2015
0004	-	2	1	Z	X			05/08/2015
0005	3	2	1	Z	X			05/08/2015
0006	-	2	1	Z	X		Verstoring kabelrol	05/08/2015
0007	1	2	1	Z	X			05/08/2015
0008	2	2	1	Z	X			05/08/2015
0009	4	3	1	N	X			05/08/2015
0010	-	3	1	Z	X			05/08/2015
0011	-	4	1	Z	X			05/08/2015
0012	-	5	1	Z	X			05/08/2015
0013	-	5	1	Z	X			05/08/2015
0014		6	1	Z	X			05/08/2015
0015	-	1	1	O		X	Profiel 1	06/08/2015
0016	-	2	1	O		X	Profiel 2	06/08/2015
0017	-	3	1	O		X	Profiel 3	06/08/2015
0018	-	4	1	O		X	Profiel 4	06/08/2015

Inventarisnr.	WP	Spoor	Vlak	Kwadrant	Profiel	Laag	Materiaal categorie	Aantal	Datering	Beschrijving
0001	2	2LV	1				BTO	1	tertiair	Fragment van fossiele haaientand
0002	3	PR3	1			2	KER	1	20e E	randfragment industrieel wit aardewerk (kom of theekop)

ADEDE

SEARCH & RECOVERY